

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
ҒЫЛЫМ КОМИТЕТІ
Ш.Ш.УӘЛИХАНОВ АТЫНДАҒЫ ТАРИХ
ЖӘНЕ ЭТНОЛОГИЯ ИНСТИТУТЫ

«EDU.E-HISTORY.KZ»
ЭЛЕКТРОНДЫҚ ҒЫЛЫМИ ЖУРНАЛЫ

№ 3(7) шілде-қыркүйек 2016
ISSN 2710-3994

EDU.E-HISTORY.KZ
**ЭЛЕКТРОНДЫҚ ҒЫЛЫМИ
журнал**

2016, № 3(7)

EDU.E-HISTORY.KZ
электронный научный журнал

ISSN 2710-3994

EDU.E-HISTORY.KZ
electronic scientific journal

2016, № 3(7)

Құрылтайшы:

Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі Ғылым комитеті
Ш.Ш. Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институты ШЖҚ РМК

Бас редактор

Қабылдинов Зиябек Ермұханұлы

Редакциялық алқа:

Р. Абдуллаев (Өзбекстан), Н. Аблажей (Ресей), Б. Аяған, М. Әбусейітова, С. Әжіғали,
Н. Әлімбаев, Б. Байтанаев, Қ. Жұмағұлов, Ғ. Кенжебаев, Б. Көмеков,
Мансура-Хайдар (Үндістан), Р. Масов (Тәжікстан), Ә. Мұқтар, В. Плоских (Қырғызстан),
Ю. Петров (Ресей), О. Смағұлов, Сон Ен Хун (Оңтүстік Корея), Е. Сыдықов,
У. Фиерман (АҚШ), А. Чубарьян (Ресей)

Жауапты редактор:

З. Төленова

Редактор:

Р. Көбеев

Редакцияның мекен-жайы:

050100, Қазақстан Республикасы,
Алматы қ.,
Шевченко көшесі, 28,
Ш.Ш. Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институты,
«Edu.e-history.kz»
электрондық ғылыми журналының редакциясы
Телефон: +7(727)272-47-59
E-mail: edu.history@bk.ru
Электрондық мекен-жай: <https://edu.e-history.kz/>

Ғылыми журнал Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігінің
Байланыс, ақпараттандыру және ақпарат комитетінде 2014 ж. 29 қазанында тіркелген.
Тіркеу нөмірі № 14602-ИА. Жылына 4 рет жарияланады (электронды нұсқада).

Мақалаларды қайта бастырып жариялағанда, микрофильмге және басқа да көшірмелерге түсіргенде
міндетті түрде журналға сілтеме жасау қажет.

Учредитель и издатель:

РГП на ПХВ «Институт истории и этнологии им.Ч.Ч. Валиханова»
Комитета науки Министерства науки и высшего образования Республики Казахстан

Главный редактор

Кабульдинов Зиябек Ермуханович

Редакционная коллегия:

Р. Абдуллаев (Узбекистан), Н. Аблажей (Россия), Б. Аяган, М. Абусейтова, С. Ажигали,
Н. Алимбай, Б. Байтанаев, К. Жумагулов, Г. Кенжебаев, Б. Комеков,
Мансура-Хайдар (Индия), Р. Масов (Таджикистан), А. Муктар, В. Плоских (Кыргызстан),
Ю. Петров (Россия), О. Смагулов, Сон Ён Хун (Южная Корея), Е. Сыдыков,
У. Фиерман (США), А. Чубарьян (Россия)

Ответственный редактор:

З. Толенова

Редактор:

Р. Кубеев

Адрес редакции:

050010, Республика Казахстан,
г. Алматы,
ул. Шевченко, 28.

Институт истории и этнологии имени Ч.Ч. Валиханова,
«Edu.e-history.kz»

Редакция электронного научного журнала

Телефон: +7(727)272-47-59

E-mail: edu.history@bk.ru

Сайт журнала: <https://edu.e-history.kz/>

Научный журнал зарегистрирован в Комитете связи, информатизации и информации Министерства по инвестициям и развитию Республики Казахстан, свидетельство о регистрации: № 14602-ИА от 29.10.2014 г. Публикуется 4 раза в год (в электронном формате).

При повторной публикации статей, съемке на микрофильмах и других копиях необходимо обязательно ссылаться на журнал.

Founder and publisher:

RSE on REM "Ch.Ch. Valikhanov Institute of History and Ethnology"
of the Committee of Science of the Ministry of Science and Higher Education of the Republic of Kazakhstan

Editor-in-chief:

Kabuldinov Ziabek Ermukhanovich

Editorial board:

R. Abdullaev (Uzbekistan), N. Ablazhey (Russia), B. Ayagan, M. Abuseyitova, S. Azhigali,
N. Alimbai, B. Baitanaev, K. Zhumagulov, G. Kenzhebaev, B. Komekov,
Mansura-Khaidar (India), R. Masov (Tajikistan), A. Muktar, V. Ploskikh (Kyrgyzstan),
Y. Petrov (Russia), O. Smagulov, Song Yong Hoon (South Korea), E. Sydykov,
W. Fierman (USA), A. Chubaryan (Russia)

Executive editor:

Z. Tolnova

Editor:

R. Kobeev

Editorial address:

050010, Republic of Kazakhstan,
Almaty,

28 Shevchenko Str.

Ch.Ch. Valikhanov Institute of History and Ethnology,

«Edu.e-history.kz»

Editorial electronic scientific journal

Phone: +7 (727) 261-67-19, +7 (727) 272-47-59

E-mail: edu.history@bk.ru

Journal website: <https://edu.e-history.kz/>

The scientific journal is registered at the Committee for Communications, Informatization and Information of the
Ministry for Investments and Development of the Republic of Kazakhstan, r
egistration certificate:

No. 14602-ИА dated October 29, 2014. The journal is published 4 times a year (in electronic format).

When re-publishing articles, shooting on microfilm and other copies, it is necessary to refer to the journal.

ҚАЗІРГІ КЕЗЕҢДЕГІ ӨЗБЕК - ҚЫРҒЫЗ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАСЫ

Нурсултанова Л.Н., Мармونتова Т.В.

Аңдатпа. Бұл мақалада тәуелсіздігін жариялағаннан кейін екі мемлекет арасындағы саяси дипломатиялық, сауда экономикалық және гуманитарлық ынтымақтастық мәселелер талданады. Қырғыз өзбек үкіметаралық комиссиясы түрлі кең ауқымды мәселелерді қарастырады. Сауда экономикалық қарым қатынастың дамуында айқындаушы рөлді шекара маңындағы сауда атқарады. Екі мемлекет арасындағы өзекті мәселелерге энергетика, шекара және миграция бойынша сұрақтарды жатқызуға болады. Екі мемлекеттің Ресми биліктерінің азаматтардың қауіпсіздігін арттыру және шекара саудасын жақсарту мәселелерін қарастыруы бұл этносаралық шиеленісін төмендетіп Ферғана алқабы тұрғындары үшін бітімгершілік құралы ретінде маңызы зор.

Түйін сөздер: оқиғасы, Әндіжан, жанжалдар, этносаралық, анклав, Ұйымы, Сауда, Дүниежүзілік, шиеленіс, Шекаралық, каскады, еркін, аймағы, сауда, өзбек, Баткент, оқиғасы, Қамбарата, диаспорасы, Ферғана, алқабы

УЗБЕКСКО - КЫРГЫЗСКИЕ ОТНОШЕНИЯ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ

Нурсултанова Л.Н., Мармونتова Т.В.

Анотация. В данной статье анализируются вопросы политико-дипломатического, торгово-экономического и гуманитарного сотрудничества между двумя странами после провозглашение независимости. Кыргызско-узбекская межправительственная комиссия рассматривает широкий круг разных вопросов. Определяющую роль в развитии торгово-экономических отношений занимает приграничная торговля. Среди актуальных проблем между двумя странами можно назвать вопросы энергетике, границы, миграции. Важным представляется рассмотрение официальными властями обоих государств вопросов повышения безопасности граждан и улучшения приграничной торговли как факторов влияющих на снижение градуса межэтнической напряженности и в качестве миротворческого инструмента для населения Ферганской долины.

Ключевые слова: Приграничный конфликт, Всемирная Торговая Организация, анклав, межэтнические противоречия, Андижанские и Баткенские события, Камбаратинский каскад, зона свободной торговли, узбекская диаспора, Ферганская долина.

THE MODERN RELATIONS BETWEEN UZBEKISTAN AND KYRGYZSTAN

Nursultan L.N., Marmontova T.V.

Abstract. In this paper analyze some aspects of political-diplomatic, trade-economical and humanitarian interactions between both countries after establish of independence. Kyrgyz-Uzbek Government Commission consider a broad number of different questions. Estimate role in development of tradeeconomical Relations play near-border trade. Around actual problems between both countries can call questions of energy, border, migration. Very important to see official vision the governments of both countries for the rise of security of citizens and improvement near-border trade as factor, affected for ethnical tension decrease and peace building tool for Fergana Valley population

Keywords: near-border Conflict, World Trade Organization. enclave, interethnic tensions, Andizhan and Batkent Events, Kambarata Kaskade, Free Trade Zone, Uzbek Diaspora, Fergana Valley

Өзбекстан мен Қырғызстан арасындағы өзара түсіністікті, тұрақты және құрметті қатынастарды сақтау және нығайту, өзара тиімді ұзақ мерзімді жобаларды жүзеге асыру екі ел халықтарының бірдей мүддесі болып табылады.

Өзбекстан Республикасы және Қырғызстан Республикасы арасындағы дипломатикалық қатынастар 1993 жылы 16 ақпанда орнатылды.

Екі жақты қатынастардың құқықтық негіздері келесі құжаттарда көрсетілген:

- әрекет етуші шарттар - 78, оның ішінде 45-і мемлекетаралық пен үкіметаралық және 53-і ведомствоаралық;

әрекетін тоқтатқан шарттар - 16, оның ішінде 9-ы мемлекетаралық пен үкіметаралық және 7-і ведомствоаралық;

мемлекетішілік рәсімдерді орындамауына байланысты күшіне енбеген шарттар - 4;

қосымша талқылау мен келісуді қажет ететін шарттар - 23; оның ішінде 15-і мемлекетаралық пен үкіметаралық және 8-і ведомствоаралық;

халықаралық келісім мәртебесі жоқ 21 халықаралық-құқықтық құжаттар (келісімдер, жұмыскездесулер хаттамалары, коммюнике, ынтымақтастық бағдарламалары, бірлескен мәлімдемелер)

[1].

Өзбекстан Республикасы және Қырғызстан Республикасы арасындағы екіжақты шарттар

Күні	Құжат атауы
24 желтоқсан 1996 жыл	Өзбекстан Республикасы және Қырғызстан Республикасы арасындағы мәңгі достық туралы келісім
24 желтоқсан 1996 жыл	Өзбекстан Республикасы үкіметі және Қырғызстан Республикасы үкіметі арасындағы еркін сауда туралы келісім
3 қазан 2006 жыл	2007-2011 жылдарға арналған Қырғызстан Республикасы және Өзбекстан Республикасы арасындағы экономикалық, ғылыми-технологиялық және гуманитарлық ынтымақтастық туралы шарт
3 қазан 2006 жыл	Қырғызстан Республикасы үкіметі және Өзбекстан Республикасы үкіметі арасындағы азаматтардың өзара сапарлары туралы келісім

Өзбекстан бірқатар саяси және экономикалық мәселелер бойынша Қырғызстан үшін маңызды рөл атқарды.

Жоғары деңгейдегі өзбек-қырғыз сапарларының тізімі

Күні	Оқиғалар
Қыркүйек 1992 жыл	Қырғызстан Республикасы Президентінің Өзбекстан Республикасына ресми сапары
Қаңтар 1994 жыл	Өзбекстан Республикасы Президентінің Бішкекке ресми сапары
Желтоқсан 1996 жыл	Қырғызстан Республикасы Президентінің Өзбекстан Республикасына ресми сапары

Қараша 1998 жыл	Қырғызстан Республикасы Президентінің Өзбекстан Республикасына ресми сапары
Қыркүйек 2000 жыл	Өзбекстан Республикасы Президентінің Бішкекке ресми сапары
Қазан 2006 жыл	Қырғызстан Республикасы Президентінің Өзбекстан Республикасына ресми сапары

Екі ел басшыларының петербургтік (2005 жылы қазанда) және мәскеулік (2006 жылы шілдеде) кездесулерінің сындарлы сипаты екіжақты саяси қатынастарды жандандыруға ықпал етті.

Екіжақты ынтымақтастық бойынша қырғыз-өзбек үкіметаралық комиссиясының бірлескен жұмысы екіжақты қатынастардағы маңызды тетіктерінің бірі. Комиссия отырысы шеңберінде сауда-экономикалық, ғылыми-техникалық, мәдени-гуманитарлық және басқа салаларда екіжақты ынтымақтастық мәселелерінің кең аясы қарастырылды.

Алайда, қырғыз-өзбек қатынастарының күн тәртібінде бірқатар проблемалық сипаттағы мәселелер бар, олардың ішінде мемлекеттік шекара делимитация үдерісінің аяқталмауы, өзбек жағымен қойылған мина алаңдарының бар болуы, Нарын-Сырдария өзені бассейнінің су-энергетикалық қорларын пайдалану мәселесінің реттелмегені, мұнай-газ кен орындарында меншік мәселесінің шешілмеуі, Қырғызстан Республикасының территориясында орналасқан және Өзбекстан Республикасының шаруашылық жүргізуші субъектілерімен пайдаланылатын су шаруашылығы нысандары мен пансионаттары.

2010 жылы сәуірде Өзбекстан СІМ-і 2010 жылғы 7 сәуірден бастап Қырғызстан Республикасымен мемлекеттік шекара учаскесіндегі өткізу бекеттерінде тұлғалар мен автокөлік құралдарының жүріп өтуіне уақытша шектеулер енгізілгенін ресми мәлімдеді. Сонымен бірге, өзбек жағы шекараны ашу туралы шешім Қырғызстандағы болашақ жағдайға тәуелді болады деп хабарлады.

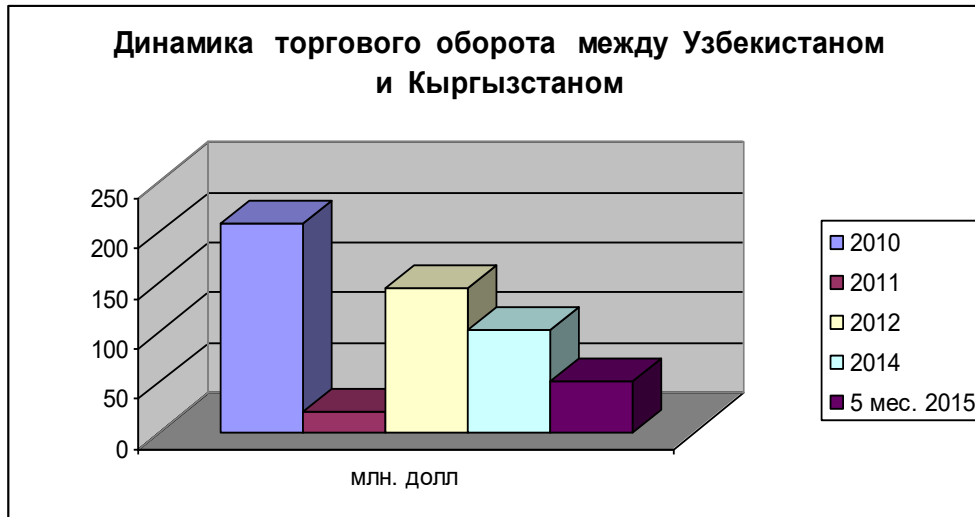
Өзара кеңестен кейін, өзбек жағы Әндіжан облысындағы "Маданият" шекаралық бекеті арқылы "Майлуу-Суу электр-шам зауыты" АҚ-ның автокөлігін өткізуге рұқсат берді.

2010 жылғы 1 қарашадан бастап ӨР билігі шекараны өтуге құқығы бар тұлғалар санаттарын әуерейстерге транзитті жолаушылар мен үшінші ел азаматтарына дейін қысқартып, қырғыз-өзбек шекарасы арқылы өткізу шарттарын күшейтті [2].

2013 жылдың соңында екі тарап өздерінің шекара қызметінің лауазымды тұлғалары арасындағы, мақсаты екіжақты территориялық дауларды шешуге бағытталған жүйелі кездесулер басының бастамашылары болды. Дегенмен, бұл келіссөздер тұйыққа тірелді. Қырғызстан өкілдері осы мәселелер бойынша одан әрі ілгерілеуге қол жеткізу үшін, жоғары деңгейдегі үкіметаралық келіссөздер жүргізу қажет екендігін айтты. 2014 жылы 16 шілдеде Бішкекте Өзбекстанның сыртқы істер министрі Абдулазиз Камиловтың Қырғызстан президенті Алмазбек Атамбаевпен кездесуі өтті, оның барысында Қырғызстан президенті екі ел арасындағы бар мәселелерді шешу және неғұрлым жақын екіжақты қатынастарды дамыту керектігін астын сызып көрсетті. Екінші кездесу 2014 жылы 31 шілдеде, ШЫҰ-ның отырысы кезінде, Душанбе қаласында Өзбекстанның және Қырғызстанның сыртқы істер министрлері Абдулазиз Камилов пен Ерлан Абдылдаев арасында өтті; бірақ мәселені шешуде айтарлықтай ілгерілеу болған жоқ.

Соңғы жылдардағы сауда-экономикалық ынтымақтастықтың кеңеюіне қарамастан, жалпы көрсеткіштер екі тарапты қанағаттандырмайды. Өзбекстан мен Қырғызстан Республикасында табиғи кен орындарды игеру, құрылыс материалдарын өндіру бойынша бірлескен кәсіпорындарды құру үшін біршама мүмкіндіктері бар. Көлік коммуникациялары мен

гидроэнергетика саласындағы бар қорлар пайдаланылмаған. Сауда-экономикалық қатынастардың дамуында анықтаушы рөлді шекаралық сауда алады.

2010 жылдан бастап, ӨР тарапынан мемлекеттік шекара арқылы өту тәртібін күшейту нәтижесінде мемлекеттер арасындағы ресми сауда айналым 90%-ға төмендеді және 2011 жылы 20,8 млн. АҚШ долларын құрады. 2012 жылы қарашада екі ел басшылығы 15 өткізу бекеттерінің 6-уын ашу туралы келісімге келді, нәтижесінде 2012 жылғы сауда айналым 144,5 млн. АҚШ долларын құрады.

2014 жылғы қорытындыларға сәйкес, екіжақты сауда айналым көлемі 101,7 млн. АҚШ долларын құрады, ал 2015 жылдың 5 айы бойынша өткен жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда сауда айналым 51,3%-ға қысқарды және 51,1 млн. АҚШ долларын құрады.

Сарапшылардың пікірінше, қазіргі уақытта оқшаулану шаралары, қырғыз және өзбек басшылары әрекеттерінің келіспеушілігі, сонымен қатар екі елдің жетілдірілмеген заңнамасы шекараны қауіпсіз кесіп өту, капиталдар қозғалысы мәселелеріне қол жеткізу үшін кедергі жасайды, барлық аймақ шеңберінде ортақ еңбек нарығына нұқсан келтіреді. Бұл әлеуметтік-экономикалық дамудың әрқелкілігін күшейтеді, аймақтағы кедейшілік пен тұрақсыздықты арттырады [3].

Негізгі мәселелердің бірі - шекараны демаркациялау және делимитациялау мәселесі. Мәселенің қиындығы бірінші кезекте, делимитация қандай құжаттар негізінде жасалу тиіс туралы келісімге келе алмауымен байланысты. Солайша, қырғыз тарапы 1955 жылғы Қырғыз КСР және Өзбек КСР үкіметтерінің бірлескен комиссиясы құжаттарына сүйенеді, ал өзбек тарапы 1924-1927 жж. ұлттықтерритоалдық ажырату мәліметтерін негізге алады.

2010 жылға дейін делимитация және демаркация бойынша қырғыз-өзбек комиссиясы өзара бірқатар шегіністер арқылы бар 1295 км-ден 1050 км туралы келісті. Дегенмен, 2010 жылғы сәуірден кейін комиссия жұмысы әлсіреді және қалған 58 даулы жер учаскілеріне меншік мәселесі бойынша және Қырғызстан Республикасы территориясындағы Сох (ауданы 325 шаршы км., халқы 52 мың адам) және Шахимардан (ауданы 90 шаршы км., халқы 5 мың адамнан астам) өзбек анклавтарына, сондай-ақ, Өзбекстан территориясындағы Барак (ауданы 4 шаршы км., халқы шамамен 1 мың адам) қырғыз анклавна кіру тәртібі туралы келіссөздер тоқтатылды [4].

Қырғыз тарапының пікірінше, өзбек тарапы шекаралық шұңқырлар мен қоршаулар құру үдерісін жалғастыруда, ал шекаралық аумақтың ауқымды бөлігінде әлі де миналар бар. Сонымен қатар, өзбек тарапы қырғыз тарапының мүдделеріне қайшы келетін, өз қалауы бойынша даулы аудандарда мемлекеттік шекара сызығын өткізеді.

Өзбек тарапы өз әрекеттерін Қырғызстан Республикасының оңтүстік өңірінде кең желісі бар және Өзбекстанда өз ықпалын кеңейтуге ұмтылатын, радикалды экстремистік және лаңкестік ұйымдардың мүшелерін Өзбекстан Республикасына енуден қорғау ұмтылысымен ақтайды.

Өзбек тарапының 2010 жылғы маусым оқиғаларына, Қырғызстанның оңтүстік облыстары аумақтарындағы басқа да қылмыстарға қатысты күдіктілерді іздеуге кедергі келтіруіне сәйкес, өзара қарым-қатынастағы үйлесімсіздікті күшейтетін қосымша факторлар Қырғызстанның ресми тұлғалары жағынан түсетін үздіксіз айыптар болды. Сарапшылардың пікірінше, бұндай шешім ішкі саяси қақтығыстармен айтылған және популистік болып келеді. Дегенмен, соған қарамастан, өзбек тарапы қырғыздардың осындай ниетін теріс қабылдады, бұл да тату көршілестік қатынастарды қалпына келтіру жайлы үмітті іс жүзінде жойды.

Өзбекстанмен шекара бойындағы даулы аудандармен шиеленіскен жағдай орнады. 1 мың 308 км созылған шегі Қырғызстанның Жалал-Абад және Ош облыстарында, біртіндеп Өзбекстанның ықпалы астына түсіп келе жатқан, шамамен 75 даулы аудандардың пайда болуына алып келді. Қырғызстанның Өзбекстанмен шекарасының жалпы ұзындығы 1 375 км, оның 200 км талқылану сатысында.

Өзбек-қырғыз қақтығысы жергілікті биліктің жеке құрылыс үшін ауылдан қалаға көшкен өзбек халқы басым жер аудандарын (Ош, Жалал-Абад, Үзген) қырғыздарға беру шешімінен кейін, 1990 жылғы маусым айындағы Ош оқиғаларынан басталды.

Баткен оқиғалары - 1999 жылы Өзбекстан ислам қозғалысының (ӨИҚ) және Қырғыз

Республикасының қарулы күштерінің жауынгерлері арасындағы қарулы қақтығыс. Мәселелер ӨИҚ жауынгерлерінің Қырғызстан аумағы арқылы Тәжікстаннан Өзбекстан территориясына ену әрекетінен туындады. 1999 жылы тамызда ӨИҚ жасақтары Солтүстік Тәжікстан территориясынан Қырғызстанның оңтүстік аймақтарына басып кірді. Сол жылдың қазан айында қозғалыс жасақтары республика аумағынан кетті.

2010 жылы 7 сәуірде кезекті төңкеріс кезінде Құрманбек Бакиевтің орнынан құлатылуы елдің оңтүстігінде қырғыздар мен өзбектер арасындағы ұлтаралық қақтығыстың жаңа айналымын

Ү р р р р ұ р
ішінара тудырды, оның барысында 200-ден астам адам қаза тапты, ал жүздеген мың өзбек елден қашып кетті.

2010 ж. қырғыздар мен өзбектер арасындағы қақтығыстар жылнамасы.

Күні	Оқиға
4 сәуір 2010 жыл	Жалал-Абадта Бакиевтің қырғыз жақтастары мен өзбек қоғамдастығының көшбасшысы Қадыржан Батыровтың жақтастары арасында жанжал болды.
30 сәуірден 1 мамырға қараған түн, 2010 жыл	Қырғыз және өзбек топтары арасында жаппай төбелес болды.
13 мамыр 2010 жыл	Бакиевтің жақтастары Ош, Жалал-Абад және Баткендегі облыстық әкімшілік ғимараттарды басып алды, өз губернаторларын тағайындады және 25 мың адамды Бішкекке жіберіп, уақытша үкіметті құлату ниетін білдірді.
14 мамыр 2010 жыл	Қырғызстанның оңтүстігінде қатаң қақтығыстар болып жатты, әсіресе ЖалалАбадта

19 мамыр 2010 жыл	Ұлтаралық араздықты қоздырғаны үшін жауапкершілікке тартуды талап етіп, өзбек диаспорасының көшбасшысы Қадыржан Бакиевке қарсы Жалал-Абадта митинг өтті. Көтерілісшілер Бакиевтер отбасына тиісілі үйлерді жақты, сондайақ, 14 мамырда қару қолданды деп оның сарбаздарына айып тақты.
26 мамыр 2010 жыл	Өзбек анклавы Сохта өзбектер тобы қырғыздарды ұрып-соқты. Даулы жайылым себебінен шиеленіс туды.
10 маусым 2010 жыл	Кешке "24 сағат" ойын залында қырғыз және өзбек ұлты ер азаматтарының арасында ұрыс болды. Төбелес арашалаңды. Қалаға қосымша әскери күштер жаяу әскердің әскери машиналары (БМП) енгізілді, ал әуеде алты әскери тікұшақтар тосқауылдады. Қаланың ең қызу аймағы Фуркат ауылы мен "Черемушки" ауданы болды.
11 маусым 2010 жыл	Ош қаласының оңтүстік облыс орталығында жаппай тәртіпсіздіктер орын алды. Келесі күні олар көрші Жалал-Абад облысына өтті. Қақтығыс аймағында төтенше жағдай жарияланды және коменданттық сағат енгізілді. Ош қаласында қалалық құрылыстардың шамамен 70% өртенді, Жалал-Абадта инфрақұрылымдық объектілердің 20% зақымданды. Шамамен 260 адам қарсылық құрбандары болды.
12 маусым 2010 жыл	Тәртіпсіздік Жалал-Абад облысына таралды, Жалал-Абад қаласында К.Батыров атындағы қырғыз-өзбек университеті өртенді. Уақытша үкіметтің төрағасы Роза Отунбаева Ресейден көмек сұрады. Босқындар үшін Өзбекстанмен шекара ашық болды. Қырғызстанда ішінара мобилизациялау басталды, Жалал-Абад облысының барлық аумағына төтенше жағдай және коменданттық сағат енгізілді
13 маусым 2010 жыл	Оштағы жағдай әлі де күрделі, дегенмен ресми билік зорлық ағыны бәсеңдеді деп мәлімдейді. Қырғызстаннан көрші Өзбекстанға 450 мыңға жуық адам қашты.
14 маусым 2010 жыл	Арандатушылар, мергендер және қаруы бар автокөліктердің ұсталғаны туралы хабарламалар пайда болды.
15 маусым 2010 жыл	Уақытша үкіметтің нұсқасы бойынша, Ош қаласында қалыпты жағдай орнады.

Қырғызстан үшін мұнай-газ кен орындарына меншік ету мәселесін шешу қажеттілігі өзекті болып табылады. 2011 жылы мамырда Қырғызстан парламенті "Солтүстік Сох", "Чонгар-Галча" газ қоймаларын бақылауды Қырғызстанға беруді талап ететін қаулы жобасын қабылдады. Сарапшылардың санауынша, "Солтүстік Сох" газ қоймасы арқылы жылына шамамен 4 миллиард текше метр газ тартылады және жалгерлік ақы жылына шамамен 900 мың долларды құрауы мүмкін еді [5].

Өзбек тарапымен "Чонгар-Галча" газ кен орнын, сондай-ақ Урсатъев-Ферғана газ торабын пайдалану да заңсыз болып танылды Сарапшылардың бағалауы бойынша Қырғызстан аумағы пайдалану да заңсыз болып танылды. Сарапшылардың бағалауы бойынша, Қырғызстан аумағы арқылы өтетін барлық газ құбырлары бойынша газ транзиті үшін өзбек тарапының төлемақы сомасы жылына шамамен 4 млн долларды құрауы мүмкін еді.

2012 жылы маусым айында Баткент облысындағы газ қоймаларына қатысты мәселе қайта күрт жаңдану алды. Біріншіден, қорғаныс және қауіпсіздік парламенттік комитетінің жабық отырысында, сондай-ақ, кейіннен Жогорку Кенеші парламент депутаттарының жалпы отырысында Қырғызстан Республикасының аумағында орналасқанын негіздеп, Солтүстік Сох газ газ қоймасын пайдалануды бастау Қырғызстан үкіметіне тапсыру шешілді.

Қырғызстан Қамбарата СЭС-ымен үлкен үміт байланыстырады. 1990 жылдан 2001 жылға дейін Қамбарата-2 СЭС нысанасында іс жүзінде құрылыс-монтаждық жұмыстар жүргізілмеді, бірақ табиғи-климаттық әсерлерден СЭС-тың гидротехникалық құрылыстарын қолдау және сақтау бойынша жұмыстар іске асырылып отырды. 2003 жылы құрылыс қайта жаңартылды. СЭС каскады Нарын өзенінің гидроэнергетикалық әлеуетін игерудің келесі кезеңі болып табылады. Каскадтың жалпы қуаты - 2260 МВт, ол Тоқтағұл су қоймасынан жоғары орналасқан. Екі СЭС-ті пайдалануға беру жыл сайын қосымша 6,2 млрд кВт-сағат электр энергиясын өндіруді қамтамасыз етеді. Жобаның жалпы құны - 2,2 млрд доллар. Каскад құрылысының аяқталуы жыл сайынғы электр энергиясының экспортын ағымдағы 2,4 млрд кВт-сағаттан 6 млрд кВт-сағатқа дейін арттыруы мүмкін. Қамбарата 1 және 2 құрылысы Қырғызстандағы энергетикалық баланс, қырғыз электр энергиясын Өзбекстан және Қазақстанға ғана емес, сонымен қатар Ауғанстан, Пәкістан және Үндістанға экспорттау мәселелерін шешуге мүмкіндік береді.

Солайша, саяси оқиғалардан болған қазалар, мемлекеттік бюджетке қатысты шекараны жабу, ең алдымен жеңілдетілген салық салу жүйесі арқылы өнімдерді импорттау және өткізумен айналысатын кәсіпкерлік субъектілерден түскен салық және кедендік кірістер мәселесін қозғады деген қорытынды жасауға болады.

Қазіргі уақытта оқшаулау шаралары, Өзбекстан мен Қырғызстан биліктері әрекеттерінің үйлесімсіздігі, сондай-ақ екі елдің жетілдірілмеген заңнамасы азаматтардың шекарадан қауіпсіз өтуіне, капитал, еңбек және тауар қозғалысына кедергі жасайды, жергілікті дәстүрлі трансшекаралық нарықтарды бұзады, ортақ еңбек нарығына нұқсан келтіреді, бүкіл өңірдегі жеке кәсіпкерліктің дамуын қиындатады. Бұл әлеуметтік-экономикалық дамудың әрқелкілігін күшейтеді және аймақтағы кедейлік пен тұрақсыздықты арттырады. Сауда айналымның көп бөлігі көлеңкелі, еңбек және сауда көші-қонының негізгі ағыны заңсыз болды. Шекаралық сауда сыбайлас жемқорлықтың таралуын ынталандыратын, көлеңкелі капитал іс-қимылының аймағына айналды. Ресми қатынастарда пайда болған вакуум заңсыз сауданы және шекараны заңсыз кесіп өтуді реттеу бойынша жасырын келісімдермен толтырылады. Құқық қорғау және мемлекеттік органдардың қылмыстық құрылымдармен жедел бірігу жүріп жатыр.

Жоғарыда айтылғандардың барлығы, жағдайдың түзелуін және азаматтардың шекараны қауіпсіз кесіп өтуін, адам құқығының қарапайым сақталуын қамтамасыз етуде шұғыл шараларды анықтау үшін, Қырғызстан және Өзбекстан үкіметі арасындағы келіссөздер үдерісін жаңдандыруды қажет етеді.

Екі мемлекет ресми билігінің Ферғана алқабы тұрғындары үшін, бітімгершілік құрал және ұлтаралық шиеленісті төмендетуге әсер ететін фактор ретінде, азаматтардың қауіпсіздігін жоғарлату және шекаралық сауданы жақсарту мәселелерін талқылауы маңызды.

Қазіргі кезде, су және шекаралар бойынша даулы мәселелер үшін Қырғызстан және Өзбекстан арасындағы қатынастар тұйыққа тірелген сияқты, дегенмен, екі тарапты бөлетін емес, ал, керісінше, біріктіретін едәуір салалар саны бар. Осы көріністер шеңберінде, өзара мүдделеріне нұқсан келтірмей, жемісті және өзара тиімді негізде екі ел байланыстарын дамытуға және нығайтуға болады, бірақ бұл Бішкек пен Ташкент осыған қаншалықты дайын екендігіне тәуелді. Бір біріне қарай қозғалмай бұл мәселелер шешілмей қала береді және одан әрі өсе түседі.

Қырғызстан және Өзбекстан арасындағы ынтымақтастық бағыттарының бар әралуандылығы ішінен, 2015 жылы ынтымақтастықты жетілдірудің ең шынайы бағыты және салыстырмалы тез практикалық серпуі ретінде екі бағытты көрсетуге болады.

Ауыл шаруашылық секторындағы даму келесі бағыттарда болуы мүмкін:

-суландыру-сусінгіш инфроқұрылымды пайдалануды жақсарту, суды пайдалану жоспарын құрудың заманауи әдістерін дамыту және суландыру техникасын жақсарту үшін шетелдік инвестицияларды тарту бағдарламаларын дайындау және алға жылжыту;

-суарма және ауыз суды жеткізу қамтамасыз ететін сорғы станциялары мен сорғылар үшін электрэнергиясына тарифтерді төмендету;

-ауыл шаруашылық өнімдері, техникалары және тыңайтқыштарының шекаралық көтерме сауданарығын құру;

-ауыл шаруашылығы шикізатын терең қайта өңдеу бойынша кәсіпорындарды дамыту [6].

Бейресми еңбек көші-қон ауқымын анықтау қиын. Еңбек көші-қонының негізгі бөлігі заңсыз және жанама - қонақ визасы, туризм, саяхат және т.б. тәсілдер арқылы жүзеге асады. Халықтың еңбек көші-қоны екі елге, сондай-ақ, оның азаматтарына да экономикалық тиімді. Оның көмегімен валюта ағыны қамтамасыз етіледі және еңбек нарығында, әсіресе халық тығыз қоныстанған аймақтарда шиеленіс төмендейді. Сондықтан, жұмыс күші экспортын қолдаудағы

Мәжбүрлі көші-қон мәселесі күрделі мәселе болып табылады. Берілген мәселенің ерекше өзектенуі Ферғана алқабы аумағына радикалды исламның жақтастары енуінің өсу қауіпімен байланысты. БАҚ-тың бағалауынша, тек бір ғана Сирияда 2 мыңнан 4 мыңға дейін Өзбекстан тумалары соғысуда. Операциялар арасындағы үзіліс кезінде және олар аяқталғаннан кейін, осы адамдар қайда және қанша уақытқа тұрақтанады деген сұрақ туады? Ферғана алқабында халифат құру идеясын, азаматтық алудың либералдық тәртібін, Өзбекстанның жақындығын ескерсек, онда жауынгерлерді заңдастыру үшін ең қолайлы ел Қырғызстан болады. Осылайша, тыйым салынған ұйымдарға қатысу мақсатымен және еңбек сияқты, көші-қон саласындағы ынтымақтастық келешегі бар ынтымақтастықтың бағыты болып табылады.

Берілген бағытта келесі шараларды ұсынуға болады:

-жұмыс күші экспорты бойынша мемлекеттік саясатты дайындау және алға жылжытудағы тәжірибеалмасу;

-сыртқы және ішкі босқындарды есептеу және олармен жұмыс жасау үшін, құқық қорғау органдарымен берумен, мемлекеттік иммиграциялық қызметтер құру;

-бір мезгілде елдің азаматтығын алу үшін талаптарды (тарих, тіл, мәдениетті білу бойынша емтихан тапсыру және т.б.) арттырып, азаматтыққа қабылдаудың оңайлатылған тәртібінен бас тарту;

-Азаматтығын жоғалтқан тұлғалар туралы ақпарат алмасуды қалпына келтіру, сондай-ақ, қабылдаушы елдің азаматтығын алу үшін арнайы тәртіпті анықтау.

Әдебиеттер тізімі

1.Посольство Республики Узбекистан в Кыргызской республике. Узбекско-кыргызские отношения. <http://uzbekistan.kg/uzkyr.php> (дата обращения: 12.05.2016).

2.Воображаемая линия. Обзор прессы// <http://www.tks.ru/reviews/2011/05/27/03/print> (дата обращения: 23.04.2016).

3.Взаимоотношения между Кыргызстаном и Узбекистаном//<http://www.stanradar.com/news/full/18347-vzaimootnosheniya-mezhdu-kyrgyzstanom-i-uzbekistanom.html> (дата обращения: 05.05.2016).

4.Взаимоотношения между Кыргызстаном и Узбекистаном <http://www.stanradar.com/news/full/18347vzaimootnosheniya-mezhdu-kyrgyzstanom-i-uzbekistanom.html> (дата обращения: 07.06.2016).

5.В мае 2011г. парламент Кыргызстана принял проект постановления, требующего передачи Кыргызстану контроля над газохранилищами «Северный Сох», «Чонгара-Галча».

6. Шерадил Бактыгулов Новые сферы сотрудничества Кыргызстана с Узбекистаном. Central Asia Bureau for Analytical Reporting <http://cabar.asia/ru/sheradil-baktygulov-novye-sfery-sotrudnichestvakyrgyzstana-s-uzbekistanom/> (дата обращения: 06.06.2016).

References

1. Posolstvo Respubliki Uzbekistan v Kyrgyzskoj Respublike Uzbeksko - kyrgyzskie otnosheniya. <http://uzbekistan.kg/uzkyr.php> (дата обращения: 12-05-2016)

2. Voobrazhaemayaliniya. Obzorpressy // <http://www.tks.ru/reviews/2011/05/27/03/print> (дата обращения: 23-04-2016)

3. Vzaimootnosheniya mezhdou Kyrgyzstanom i Uzbekistanom <http://www.stanradar.com/news/full/18347vzaimootnosheniya-mezhdu-kyrgyzstanom-i-uzbekistanom.html> (дата обращения: 05-05-2016)

4. Vzaimootnosheniya mezhdou Kyrgyzstanom i Uzbekistanom <http://www.stanradar.com/news/full/18347vzaimootnosheniya-mezhdu-kyrgyzstanom-i-uzbekistanom.html> (дата обращения: 07-06-2016)

5. V mae 2011g Parlament Kyrgyzstana prinyal proekt postanovleniya, trebuyushchego peredachikyrgyzstanu kontrolya nad gazohranilishchami «Severnyj Soh», «Chongara-Galcha».

6. Sheradil Baktygulov Novyesferysotrudnichestva Kyrgyzstanas Uzbekistanom. Central Asia Bureau for Analytical Reporting <http://cabar.asia/ru/sheradil-baktygulov-novye-sfery-sotrudnichestva-kyrgyzstana-suzbekistanom/> (дата обращения: 06-06-2016).

МАЗМҰНЫ

Әбжанов Х.М.	
ҒАЛЫМ ЖОЛЫ.....	8
Бақторазов С.У.	
КЕҢЕС ҮКІМЕТІ ЖАЗАЛАУ ОРГАНДАРЫНЫҢ КҮШЕЮІНІҢ ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН АУМАҒЫНА ӘСЕРІ..	17
Боранбаева Б.С.	
ПАРТИЗАН ОТРЯДЫНЫҢ БАЙЛАНЫСШЫСЫ ҚАЗАҚ ҚЫЗЫ – НҮРҒАНЫМ БАЙСЕИТОВА.....	24
Жұматаева Д., Тұрлыбек А.	
1963 – 1964 Ж. КИПІРДЕГІ ҚАҚТЫҒЫС.....	31
Жүгенбаева Г.С., Қоңқабаева А.Н., Бұрханов Б.Б., Байжұманова З.Б.	
АУЫЗША ТАРИХ: ДЕРЕКТЕМЕЛІК ТАЛДАУ МӘСЕЛЕЛЕРІ.....	40
Ибраева А.Ғ., Құнанбаева Ш.Б.	
ҚАЗАҚСТАН ЖЕРІНДЕГІ АЛҒАШҚЫ МУЗЕЙЛЕРДІҢ КОЛЛЕКЦИЯЛЫҚ ҚОРЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	52
Картаева Т.Е.	
ҚАЗАҚ ХАЛҚЫНДАҒЫ БЕТАШАР РӨСІМІ.....	58
Көбеев Р.Д.	
КЕҢЕС АРМИЯСЫНДАҒЫ СОЛДАТ-МҮСЫЛМАНДАР: ҰҚСАСТЫҚҚА ТЕСТ? (тарихнамалық шолу).....	64
Малбақов Д.М., Сарыбаев М.С.	
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ СЫРТҚЫ САЯСАТЫНДАҒЫ АУҒАНСТАН МӘСЕЛЕСІ МЕН АЙМАҚТЫҚ ЖӘНЕ АЙМАҚТЫҚ ЕМЕС АКТОРЛАР (2001-2011 ЖЖ.).....	71
Мармونتова Т.В., Шадаева Ш.А.	
ЖАҢА ЗАМАНДАҒЫ ӨЗБЕК – ТӘЖІК ҚАРЫМ-ҚАТЫНАСЫ.....	78
Нурсултанова Л.Н., Мармونتова Т.В.	
ҚАЗІРГІ КЕЗЕҢДЕГІ ӨЗБЕК - ҚЫРҒЫЗ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАСЫ.....	86
Өтепова Г.Е., Садықова А.М.	
ҚАЗАҚСТАНДА ӘКІМШІЛІК-АУМАҚТЫҚ ЖҮЙЕНІ ӨЗГЕРТУГЕ ҚАТЫСТЫ РЕСЕЙ ИМПЕРИЯСЫНЫҢ ЗАҢНАМАСЫ.....	95
Пилипчук Я.В.	
СКАНДИНАВИЯ ЖӘНЕ АЛТЫН ОРДА: ШЫНДЫҚ ПЕН ДАҚПЫРТ.....	104
Рахимова Г.	
ФЕРҒАНА АЛҚАБЫНДАҒЫ АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫН ХИМИЯЛАНДЫРУДЫҢ САЛДАРЫ. 1950-1990 жж.	108
Саркенова К.	
ЕКІ САНАҚ (1926-1939) АРАЛЫҒЫНДАҒЫ ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ТҮРКІ ХАЛЫҚТАРЫ.....	113
Төленова З.М.	
1916 ЖЫЛҒЫ МЕРКІ КӨТЕРІЛІСІ ЖӘНЕ ОНЫҢ ЖЕТЕКШІСІ АҚҚӨЗ БАТЫР ХАҒЫНДА.....	120
Уалтаева А.С.	
ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЭТНОМӘДЕНИ ӨРТҮРЛІЛІГІ.....	127
Ускенбай К.	
ҚАЗАҚСТАН ШЫҒЫСХАНДАРЫНЫҢ НУМИЗМАТИКАСЫНА ҚОСҚАН ҚҰНДЫ ҮЛЕСІ.....	132
Хорват В.	
СОЛТҮСТІК ВЕНГРИЯДАҒЫ СКИФ КЕЗЕҢІНІҢ ҚОРЫМДАРЫ (алдын ала есеп).....	136
Шайхығалиев Е.А., Бекишев К.О.	
ТУРИЗМДІ ДАМЫТУДЫҢ НЕГІЗГІ КЕЗЕҢДЕРІ.....	146

СОДЕРЖАНИЕ

Әбжанов Х.М. ПУТЬ УЧЕНОГО.....	8
Бакторазов С.У. ВЛИЯНИЕ УСИЛЕНИЯ КАРАТЕЛЬНЫХ ОРГАНОВ СОВЕТСКОГО ПРАВИТЕЛЬСТВА НА ТЕРРИТОРИЮ ЮЖНОГО КАЗАХСТАНА.....	17
Боранбаева Б.С. СВЯЗИСТ ПАРТИЗАНСКОГО ОТРЯДА КАЗАШКА - НУРГАНЫМ БАЙСЕИТОВА.....	24
Жұматаева Д., Тұрлыбек А. КИПРСКИЙ КОНФЛИКТ 1963 – 1964гг.....	31
Жүгенбаева Г.С., Қоңқабаева А.Н., Бұрханов Б.Б., Байжұманова З.Б. УСТНАЯ ИСТОРИЯ: ПРОБЛЕМЫ АНАЛИЗА ДАННЫХ.....	40
Ибраева А.Ф., Құнанбаева Ш.Б. ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ КОЛЛЕКЦИОННОГО ФОНДА ПЕРВЫХ МУЗЕЕВ НА ЗЕМЛЕ КАЗАХСТАНА.....	52
Картаева Т.Е. ЦЕРЕМОНИЯ БЕТАШАРА В КАЗАХСКОМ НАРОДЕ.....	58
Көбеев Р.Д. СОЛДАТЫ-МУСУЛЬМАНЕ В СОВЕТСКОЙ АРМИИ: ТЕСТ НА ИДЕНТИЧНОСТЬ? (историографический обзор).....	64
Малбаков Д.М., Сарыбаев М.С. ПРОБЛЕМА АФГАНИСТАНА ВО ВНЕШНЕЙ ПОЛИТИКЕ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН И УЧАСТИЕ РЕГИОНАЛЬНЫХ И НЕРЕГИОНАЛЬНЫХ ФАКТОРОВ (2001-2011 ГГ.).....	71
Мармونتова Т.В., Шадаева Ш.А. УЗБЕКСКО-ТАДЖИКСКИЕ ОТНОШЕНИЯ В НОВОЕ ВРЕМЯ.....	78
Нурсултанова Л.Н., Мармونتова Т.В. УЗБЕКСКО - КЫРГЫЗСКИЕ ОТНОШЕНИЯ НА СОВРЕМЕННОМ ЭТАПЕ.....	86
Өтепова Г.Е., Садықова А.М. ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВО РОССИЙСКОЙ ИМПЕРИИ ПО АДМИНИСТРАТИВНО-ТЕРРИТОРИАЛЬНОМУ УСТРОЙСТВУ КАЗАХСТАНА.....	95
Пилипчук Я.В. СКАНДИНАВИЯ И ЗОЛОТАЯ ОРДА: РЕАЛИИ И ВЫМЫСЕЛ.....	104
Рахимова Г. ПОСЛЕДСТВИЕ ХИМИЗАЦИИ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА В ФЕРГАНСКОГО ДОЛИНЕ. 1950-1990 гг.....	108
Саркенова К. ТЮРКСКИЕ НАРОДЫ КАЗАХСТАНА В МЕЖПЕРЕПИСНЫЙ ПЕРИОД (1926-1939).....	113
Төлєнова З.М. МЕРКЕНСКОЕ ВОССТАНИЕ 1916 ГОДА И ЕГО ЛИДЕР АККОЗ БАТЫР ХАХЫНДА.....	120
Уалтаева А.С. ЭТНОКУЛЬТУРНОЕ МНОГООБРАЗИЕ КАЗАХСТАНА.....	127
Ускєнбай К. ЦЕННЫЙ ВКЛАД В НУМИЗМАТИКУ ЧИНГИЗИДОВ КАЗАХСТАНА.....	132
Хорват В. МОГИЛЬНИК СКИФСКОГО ВРЕМЕНИ СЕВЕРНОЙ ВЕНГРИИ (ПРЕДВАРИТЕЛЬНЫЙ ОТЧЁТ).....	136
Шайхығалиев Е.А., Бекишев К.О. ОСНОВНЫЕ ЭТАПЫ РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА.....	146

CONTENTS

Abzhanov KH.M. THE PATH OF THE SCHOLAR.....	8
Baktorazov S.U. THE IMPACT OF THE STRENGTHENING OF THE PENAL BODIES OF THE SOVIET GOVERNMENT ON THE TERRITORY OF SOUTH KAZAKHSTAN.....	17
Boranbayeva B.S. CONTACT OFFICER OF THE PARTISAN DETACHMENT KAZAKH KYZY-NURGANYM BAISEITOVA.....	24
Zhumatayeva D., Turlybek A. CYPRUS CONFLICT in 1963-1964.....	31
Zhugenbaeva G.S., Konkabaeva A.N., Burkhanov B.B., Baizhumanova Z.B. ORAL HISTORY: PROBLEMS OF REQUISITE ANALYSIS.....	40
Ibraeva A.G., Kunanbayeva Sh.B. FEATURES OF THE FORMATION OF THE COLLECTION FUND OF THE FIRST MUSEUMS IN KAZAKHSTAN.....	52
Kartayeva T.Ye. BETASHAR CEREMONY IN THE KAZAKH PEOPLE.....	58
Kubeyev R.D. MUSLIM SOLDIERS IN THE SOVIET ARMED FORCES: IDENTITY TEST? (Historiographical Review).....	64
Malbakov D.M., Sarybaev M.S. THE PROBLEM OF AFGHANISTAN IN THE FOREIGN POLICY OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN AND PARTICIPATION OF REGIONAL AND NON-REGIONAL ACTORS (2001-2011).....	71
Marmontova T.V., Shadaeva Sh.A. UZBEK-TAJIK RELATIONS IN THE NEW AGE.....	78
Nursultan L.N., Marmontova T.V. THE MODERN RELATIONS BETWEEN UZBEKISTAN AND KYRGYZSTAN.....	86
Oteпова G.E., Sadykova A.M. LEGISLATION OF THE RUSSIAN EMPIRE ON THE ADMINISTRATIVE AND TERRITORIAL STRUCTURE OF KAZAKHSTAN.....	95
Pylypchuk Ya.V. SCANDINAVIA AND THE GOLDEN HORDE: BETWEEN REALITY AND FICTION.....	104
Rakhimova G. CONSEQUENCES OF CHEMICALIZATION OF AGRICULTURE IN THE FERGHANA VALLEY. 1950-1990.....	108
Sarkenova K. THE TURKIC PEOPLES OF KAZAKHSTAN IN BETWEEN CENSUSES OF POPULATION (1926-1939).....	113
Tulenova Z.M. MERKE UPRISING OF 1916 AND ITS LEADER AKKOZ KOSSANOV.....	120
Ualtaeva A.S. ETHNO-CULTURAL DIVERSITY OF KAZAKHSTAN.....	127
Uskenbay K. CNY IN NUMISMATICS CHINGIZIDOV KAZAKHSTAN.....	132
Horvath V. SCYTHIAN AGE CEMETERY AT EGER-NAGY EGED IN NORTH- HUNGARY (PRELIMINARY RIPORT).....	136
Shaikhygaliev E.A., Bekishev K.O. THE MAIN STAGES OF TOURISM DEVELOPMENT.....	146

EDU.E-HISTORY.KZ

электрондық ғылыми журналы 2016. 3(7)

Бас редактор:
Қабылдинов З.Е.

Компьютерде беттеген:
Зикирбаева В.С.

Жарияланған күні: 30.09.2016.
Пішімі 70x100/16. Баспа табағы 26,6.

Құрылтайшысы және баспагері:
Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі Ғылым комитеті
Ш.Ш. Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институты
ШЖҚ РМК

Редакция мен баспаның мекен-жайы:
050010, Қазақстан Республикасы, Алматы қ., Шевченко көш., 28-үй
ҚР ҒЖБМ ҒК Ш.Ш. Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институты
ШЖҚ РМКТел.: +7 (727) 261-67-19, +7 (727) 272-47-59

Е-mail: edu.history@bk.ru.
Журнал сайты: <https://edu.e-history.kz>

Ш.Ш. Уәлиханов ат. ТжЭИ басылған:
050010 Қазақстан Республикасы, Алматы қ., Шевченко көш., 28-үй